

Posudek bakalářské práce

Název práce: Psaná obecná čeština v ruskojazyčném prostředí

Autor práce: Maria Kostyuk

Akademický rok: 2011/2012

Bakalářská práce, kterou předložila Maria Kostyuk, sleduje téma koexistence dvou jazykových variet v českém prostředí (spisovné a obecné češtiny) a snaží se zjistit, zda je jsou schopni ruskojazyční studenti učit se česky rozlišit. Cílem práce bylo zjistit, zda jsou ruskojazyční studenti schopni vnímat rozdíly mezi jednotlivými psanými varietami na konci ročního intenzivního přípravného jazykového kurzu češtiny. Kvantitativní výzkum měl být proveden dotazníkovou metodou a doplněn jednofaktorovou analýzou.

V **Úvodu** se autorka pokusila nastínit zkoumaný problém. Poté jdou za sebou: Část teoretická, Metodologie, Část empirická a Závěry (V). Ale až za nimi najdeme část Hodnocení kvality výzkumu (VI) a Etické otázky (VII). Práci uzavírá Bibliografie a Přílohy.

Úvod čtenáři problematiku nenastínil, protože naopak poskytl různá matoucí tvrzení (s. 7): *výzkum... je zaměřen na problém psané obecné češtiny nebo za prvé se zabývám jenom psanou obecnou češtinou*. V dotazníku jsou však i jazykové prostředky spisovné češtiny! Autorka na konci třetího odstavce Úvodu nevysvětluje, jak a v čem výzkum ruskojazyčné menšiny a zaměření na morfologické, lexikální a syntaktické jevy *zároveň omezuje i rozšiřuje hranice ... výzkumu*. Autorka v této části dala ke slovu UniPrep poznámku, kde uvedla pouze odkaz na internetové stránky společnosti, což působí velmi stručně. V úvodu chybí teze, autorka se ani slovem nezminila o předpokládaných výsledcích. Na druhou stranu však předpokládá, že (s. 8) *výsledky mohou pomoci pracovníkům jazykových kurzů*.

V Teoretické části autorka uvedla a definovala některé jazykovědné pojmy. Výběr jednotlivých pojmů je bez celkové větší provázanosti a continuity. Pokud se autorka drží citované literatury, myšlenky jsou vcelku logické a dávají smysl. Není tomu však vždy, a tak na s. 9 můžeme číst: *Na jednom území může existovat jeden jazyk a jedno etnikum nebo více etnik. V takovém případě obvykle existují dialekty a proti nim varieta, obvykle považovaná za standard, zvaná spisovný jazyk*. Tyto dvě věty bohužel nedávají smysl. Autorka dále znovu tvrdí (s. 10), *že se v této práci budeme zabývat nespisovnými útvary*, ale dodává, *že pro lepší porozumění celkové situaci současné češtiny, musíme porozumět i ostatním*. Představuje čtenáři i další jazykové útvary a pojmy jako diglosie. Na s. 10 a 11 se setkáváme s pojmem *standard*, jednou v souvislosti se spisovnou češtinou, jindy však odkazuje k češtině obecné. Jak to tedy je? Nesouvislá jsou i tvrzení ohledně diglosie- první dva odstavce na s. 13. Některým pojmům autorka věnovala zbytečně velký prostor, přestože to nebylo k celkovému teoretickému ukotvení práce nutné. Čtenáře to zahltlí zbytečnými informacemi, které s prací vůbec nesouvisejí.

V části Metodologie bych čekala, že se autorka bude podrobněji věnovat učebnici, kterou studenti na kurzu používali, a pro určitou představu uvede (například do Příloh) kopie stránek, které se věnují jazykovým prostředkům obecné češtiny a obecné češtině jako jedné z používaných variet.

Vzhledem k tomu, že některé výroky z dotazníku nejsou jednoznačné, měla je autorka v práci opatřit vysvětlujícím komentářem a zohlednit ve výsledcích výzkumu (s. 18 Chlap, co tu byl, je krásný). Podobně je tomu u poznámky 15 na s. 17.

Empirická část s analýzou získaných dat má sice určitý systém- u každého výroku jsou zvlášť uvedeny výsledky, ale jako celek je to velmi nepřehledné. Kvantitativně zpracované výsledky jsou běžně prezentovány v tabulkách, v nichž lze statisticky významné výsledky barevně odlišit a celkové výsledky opatřit komentářem, který na tabulku navazuje. V souvislosti s tím, že jsou výsledky podány nepřehledně, tak mohlo dojít k tomu, že si autorka v dílčích a celkových závěrech někdy protičeří.

U analýzy rozptylu ANOVA je situace podobná- nepřehledně zpracované výsledky a poněkud matoucí závěry. K tomu bych ještě dodala, že je škoda, že autorka nepodrobila analýze i odpověď na otázku, zda studenti čtou česky i mimo školu (Čtete knihy a noviny v češtině?).

Autorka si pro svoji bakalářskou práci zvolila zajímavé sociolingvistické téma, k výzkumu vytvořila odpovídající dotazník, který poskytl odpovědi na otázku, zda ruskojazyční studenti před ukončením ročního intenzivního jazykového kurzu češtiny rozlišují jazykové prostředky psané spisovné a obecné češtiny. Autorka již v úvodu své téma nejasně uchopila a teoretická část je bohužel často nejasná a jednotlivá tvrzení neukotvená a matoucí. Ve sštěžejní, empirické část se studentce nepodařilo dostatečně přehledně a přesvědčivě výsledky výzkumu prezentovat a vyvodit z nich patřičné závěry. Autorce jsem (prostřednictvím mailu) doporučila, aby část o vývoji češtiny z textu vypustila, ale nakonec ji k práci přiložila jako přílohu. To mě vede k domněnce, že se autorka snažila text nastavit i za cenu toho, že čtenáři nabídne irelevantní informace. Jako školiteli se mi text bohužel dostal do rukou v téměř konečné podobě 2 týdny před odevzdáním. Výše zmíněná pochybení se však nedají svést ani na skutečnost, že autorka je cizinka a práci de facto musela napsat v cizím jazyce. Výzkum autorce přinesl cenná data, která by však zasloužila odbornější zpracování odpovídající požadavkům na závěrečnou bakalářskou práci.

Vzhledem k celkové úrovni předložené bakalářce navrhuji hodnocení **nedostatečně** a doporučuji práci přepracovat.

V Praze dne 8. 10. 2012

Mgr. Stanislava Boušková